

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

tel. (42) 636 36 89, fax (42) 636 07 12

e-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61-4()/11/MD

Łódź, dnia 30 czerwca 2011 r.

DECYZJA Nr RŁO 18/2011

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zmianami) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME z siedzibą w Paryżu prowadzącemu działalność gospodarczą w Polsce poprzez oddział pod nazwą SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME (SPÓŁKA AKCYJNA) ODDZIAŁ W POLSCE z siedzibą w Warszawie

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy, polegającej na bezprawnym działaniu poprzez umieszczenie we wzorcu umowy pod nazwą „Regulamin umów o kredyt konsumencki Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce” stosowanym w obrocie z konsumentami, zapisu o treści:

„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli:

- a) w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu i nie dokonano żadnej zmiany Opcji spłaty,*
- b) na koniec tego Okresu rozliczeniowego Saldo zadłużenia nie przekraczało 15 zł lub Kredytobiorca opóźniał się ze spłatą długu wynikającego z umowy o kredyt (...).”*

który jest sprzeczny z art. 24 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 169, poz. 1385 ze zmianami) **i przyjęciu zobowiązania** SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME z siedzibą w Paryżu prowadzącego działalność gospodarczą w Polsce poprzez oddział pod nazwą SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME (SPÓŁKA AKCYJNA) ODDZIAŁ W POLSCE z siedzibą w Warszawie **do zaniechania stosowania wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów** poprzez dokonanie zmiany treści zakwestionowanego postanowienia w ten sposób, że otrzyma ono następujące brzmienie:

„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu ani nie został obciążony jakąkolwiek opłatą lub prowizją”,

nakłada się na SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME z siedzibą w Paryżu prowadzący działalność gospodarczą w Polsce poprzez oddział pod nazwą SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME (SPÓŁKA AKCYJNA) ODDZIAŁ W POLSCE z siedzibą w Warszawie **obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania w terminie 6 (sześciu) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji**, poprzez wprowadzenie zmiany brzmienia zakwestionowanego postanowienia w sposób wskazany powyżej we wzorcu umowy będącym podstawą zawierania umów z konsumentami oraz w stosunku do znajdujących się w obrocie umów zawartych z konsumentami.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zmianami) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME z siedzibą w Paryżu prowadzący działalność gospodarczą w Polsce poprzez oddział pod nazwą SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME (SPÓŁKA AKCYJNA) ODDZIAŁ W POLSCE z siedzibą w Warszawie **obowiązek złożenia informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania**, zawierającej:

- 1) nowy wzorzec umowy pn. „Regulamin umów o kredyt konsumencki Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce” oraz wzór aneksu do umów zawartych z konsumentami na podstawie dotychczasowego wzorca umowy uwzględniający zmiany eliminujące naruszenie wskazane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- 2) dane o liczbie konsumentów, którym doręczono aneksy wraz z dowodami potwierdzającymi doręczenie,
- 3) dane o liczbie konsumentów, którym nie doręczono aneksów oraz pisemne wyjaśnienia przyczyn ewentualnych niedoręczeń ww. aneksów

w terminie 7 (siedmiu) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej: „Prezesem Urzędu”) przeprowadził postępowanie wyjaśniające sygn. akt RŁO-405-17/10 w celu wstępnego ustalenia, czy działania przedsiębiorcy SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie w zakresie stosowanych wzorców umów o kartę oferowanych konsumentom, nie naruszają chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniających podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach lub wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Kontrola wzorców umów dotyczyła treści mogących stanowić niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ §1 i 3 oraz art. 385³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93, ze zmianami) – zwanej dalej: „kodeksem cywilnym” lub „k.c.” oraz treści, których wykorzystanie stanowiło praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów

(Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 ze zmianami) – zwanej dalej: „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”.

W dniu 22 lutego 2011 r. Prezes Urzędu wszczął z urzędu Postanowieniem Nr 1/61-4/11 (dowód: karty Nr 1 – 3) postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME z siedzibą w Paryżu prowadzący działalność gospodarczą w Polsce poprzez oddział pod nazwą SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME (SPÓŁKA AKCYJNA) ODDZIAŁ W POLSCE z siedzibą w Warszawie (zwanym dalej: „Bankiem”) praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na bezprawnym działaniu poprzez umieszczenie we wzorcu umowy pod nazwą „Regulamin umów o kredyt konsumencki Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce” (zwanym dalej „Regulaminem”) stosowanym w obrocie z konsumentami, zapisu o treści:

„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli:

- a) w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu i nie dokonano żadnej zmiany Opcji spłaty,*
- b) na koniec tego Okresu rozliczeniowego Saldo zadłużenia nie przekraczało 15 zł lub Kredytobiorca opóźniał się ze spłatą długu wynikającego z umowy o kredyt (...).”,*

który jest sprzeczny z art. 24 ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 169, poz. 1385 ze zmianami) – zwanej dalej: „ustawą o elektronicznych instrumentach płatniczych”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania (dowód: karty Nr 4 – 6), Bank ustosunkował się do przedstawionego zarzutu i przedstawił propozycję zmiany brzmienia postanowienia wzorca umowy (dowód: karty Nr 41 – 44). Bank zaproponował zmianę kwestionowanego w postępowaniu postanowienia na następujące brzmienie:

”Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli:

- a. w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu ani nie został obciążony jakąkolwiek opłatą lub prowizją, oraz*
- b. na koniec tego Okresu rozliczeniowego bieżące Saldo zadłużenia nie przekraczało 3 zł.”.*

Bank, w pismach z dnia 20 maja 2011 r. (dowód: karty Nr 107 – 108) i 24 maja 2011 r. (dowód: karta Nr 109) zmodyfikował złożone uprzednio zobowiązanie w ten sposób, że zobowiązał się do zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez dokonanie zmiany treści zakwestionowanego postanowienia w ten sposób, że otrzyma ono następujące brzmienie: *„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu ani nie został obciążony jakąkolwiek opłatą lub prowizją”.* Bank zobowiązał się do wprowadzenia zmiany w terminie 6 miesięcy licząc od dnia doręczenia decyzji Prezesa Urzędu, a następnie do niezwłocznego przedstawienia Prezesowi Urzędu dowodów potwierdzających wprowadzenie zmiany.

Zobowiązanie Banku odnosi się zarówno do umów zawartych z dotychczasowymi klientami Banku, jak i umów, które będą zawierane w przyszłości z nowymi klientami Banku. Jednocześnie Bank wniósł o wydanie decyzji przez Prezesa Urzędu w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Bank, uzasadniając przyjęcie sześciomiesięcznego terminu dla wprowadzenia powyższych zmian, wskazał na konieczność dokonania zmian w systemie informatycznym, zmian wewnętrznych procedur obowiązujących w Banku, zmiany istniejących wzorców umów, skierowania ich do druku oraz dostarczania ich do miejsc, w których Bank zawiera umowy z konsumentami, a także przeszkolenia personelu.

Ponadto, Bank wskazał, że dla możliwości dotrzymania terminu określonego w zobowiązaniu kluczowy jest fakt trwania prac w zakresie fuzji informatycznej.

W dniu 9 czerwca 2011 r. Prezes Urzędu zawiadomił Bank o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i możliwości zapoznania się z aktami sprawy (dowód: karty Nr 171 – 172).

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Bank jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000219686, prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla Miasta Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Zgodnie z przedstawionym aktualnym odpisem z rejestru przedsiębiorców przedmiotem działalności Banku jest działalność bankowa oraz pozostałe formy udzielania kredytów (dowód: karty Nr 50 – 51).

Przedmiotem analizy Prezesa Urzędu w ramach niniejszego postępowania był wzorzec umowy o nazwie – Regulamin stosowany przez Bank przy zawieraniu umów z konsumentami (dowód: karty Nr 12 – 35). W Art. 10 ust. 2 Regulaminu, który stanowi wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 § 1 k.c. Bank ustalił jednostronnie następujące postanowienie:

„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli:

- a) w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu i nie dokonano żadnej zmiany Opcji spłaty,*
- b) na koniec tego Okresu rozliczeniowego Saldo zadłużenia nie przekraczało 15 zł lub Kredytobiorca opóźnił się ze spłatą długu wynikającego z umowy o kredyt (...).”*

(dowód: karta Nr 16).

Bank stosuje wzorzec umowy zawierający postanowienie, o treści wskazanej powyżej, co najmniej od kwietnia 2010 r. (dowód: karty Nr 9 – 35, 62, 65 – 104). Z uwagi na transgraniczne połączenie spółek CETELEM BANK S.A. i SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME, skutecznej z dniem 1 stycznia 2010 r., Bank (tajemnica przedsiębiorstwa). Wzorzec umowy o nazwie „Regulamin umów o kredyt konsumencki Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce” znajduje zastosowanie wyłącznie do umów na produkty z portfela Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce.

Bank zobowiązał się, stosownie do art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, do zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów poprzez dokonanie zmiany treści zakwestionowanego postanowienia w ten sposób, że otrzyma ono następujące brzmienie: *„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu ani nie został obciążony jakąkolwiek opłatą lub prowizją”*. Bank zobowiązał się do wprowadzenia zmiany brzmienia art. 10 ust. 2 Regulaminu w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania decyzji Prezesa Urzędu w stosunku zarówno do umów zawartych z dotychczasowymi klientami Banku, jak i umów, które będą zawierane w przyszłości z nowymi klientami Banku.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Podstawą do rozstrzygania sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej

sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Banku. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 tej ustawy, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. W decyzji tej, jak wynika z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Przytoczony powyżej przepis jako przesłanki warunkujące możliwość wydania decyzji wskazuje: uprawdopodobnienie, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz zobowiązanie się przedsiębiorcy, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, do podjęcia lub zaniechania działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom.

W niniejszym postępowaniu wymaga zatem rozważenia, czy wskazane warunki zaistniały w odniesieniu do działania i zobowiązania Banku, a ponadto, czy w przypadku ich wystąpienia uzasadnione jest przyjęcie zobowiązania strony postępowania i wydanie przez Prezesa Urzędu decyzji w oparciu o ww. przepis.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy.

Tym samym dla uprawdopodobnienia stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest uprawdopodobnienie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1)

Stosownie do art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie jest mowa o przedsiębiorcy, rozumie się przez to przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej (...). Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zmianami) – zwanej dalej: „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej” jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna

niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej albo po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME z siedzibą w Paryżu prowadzący działalność gospodarczą w Polsce poprzez oddział pod nazwą SYGMA BANQUE SOCIETE ANONYME (SPÓŁKA AKCYJNA) ODDZIAŁ W POLSCE z siedzibą w Warszawie jest przedsiębiorcą wpisanym pod numerem 0000219686 do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Krajowy Rejestr Sądowy i prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług bankowych. Nie ulega zatem wątpliwości, iż Bank jest przedsiębiorcą w rozumieniu powołanego wyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym Bank przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą podlegać ocenie pod kątem naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Bank praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad 2)

Dla uprawdopodobnienia, że działania przedsiębiorcy są praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby miały one charakter bezprawny.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Porządek prawny obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07). Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga, zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego *całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego* (wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r., sygn. akt I PKN 267/2001). Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych. Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Zwrócił na to uwagę Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII Ama 32/05), wskazując, iż art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów jest art. 24 ust. 2 – nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki

bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem.

Bezprawność działań przedsiębiorcy wynika zatem, co do zasady, z naruszenia powszechnie obowiązujących przepisów innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, bądź z naruszenia nakazów i zakazów wynikających z zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów.

Aktem prawnym, do którego należy odwołać się w przedmiotowej sprawie jest ustawa o elektronicznych instrumentach płatniczych. Prezes Urzędu postawił Bankowi zarzut bezprawnego działania poprzez umieszczenie w Regulaminie stosowanym w obrocie z konsumentami zapisu o treści:

„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli:

- a) w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu i nie dokonano żadnej zmiany Opcji spłaty,*
- b) na koniec tego Okresu rozliczeniowego Saldo zadłużenia nie przekraczało 15 zł lub Kredytobiorca opóźniał się ze spłatą długu wynikającego z umowy o kredyt (...).”,*

który jest sprzeczny z art. 24 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych.

Należy podkreślić, że zakwestionowany zapis znajduje się w Rozdziale I Regulaminu o nazwie *Postanowienia wspólne dla wszystkich umów o kredyt* i ma zastosowanie do umowy o Kartę, umowy kredytu odnawialnego, umowy kredytu konsolidacyjnego, umowy kredytu ratalnego oraz pożyczek. Znajduje zatem zastosowanie do różnego rodzaju zobowiązań pieniężnych konsumenta wobec Banku.

Jednym z podstawowych praw konsumenta – kredytobiorcy jest prawo do rzetelnej informacji. Prawo do rzetelnej informacji obejmuje w szczególności informację o tym, że konsument ma zobowiązania finansowe wobec Banku. W przypadku umów o kartę płatniczą (do których również odnosi się kwestionowany zapis) prawo konsumenta do otrzymywania cyklicznych informacji o stanie zobowiązań zagwarantowane jest przepisami prawa. Przepis art. 24 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych stanowi, że wydawca udostępnia posiadaczowi zestawienia operacji w sposób i w terminach określonych w umowie o kartę płatniczą (ust. 1), przy czym zestawienie to udostępnia się nie rzadziej niż raz w miesiącu (ust. 2). Zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych zestawienie operacji oznacza wykaz operacji dokonanych przy użyciu elektronicznego instrumentu płatniczego w okresie rozliczeniowym, przyjętym przez wydawcę do rozliczenia z posiadaczem z tytułu dokonanych operacji oraz należnych wydawcy opłat i prowizji, udostępniany posiadaczowi po zakończeniu okresu rozliczeniowego. W ocenie Prezesa Urzędu wskazane przepisy należy interpretować w sposób nakazujący Bankowi przedstawienie konsumentowi co najmniej raz na miesiąc informacji o operacjach, zarówno wtedy, gdy w okresie rozliczeniowym posiadacz karty dokonał operacji przy użyciu karty, jak i wtedy, gdy operacje nie były dokonywane, ale posiadacz karty został obciążony opłatami lub prowizjami związanymi z użytkowaniem karty płatniczej. Podkreślenia wymaga bowiem fakt, że miesięczne zestawienie operacji odzwierciedla nie tylko okoliczność dokonywania (bądź niedokonywania) określonych operacji przez konsumenta, ale także wysokość opłat i prowizji należnych Bankowi. Zatem niezależnie od tego, czy konsument dokonuje operacji przy użyciu karty, Bank może dokonywać określonych ruchów finansowych np. naliczać prowizje, o czym posiadacz karty ma prawo być na bieżąco informowany.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu uznał, że zapis umowy zwalniający Bank w określonych sytuacjach z obowiązku comiesięcznego udostępnienia zestawienia operacji pomimo dokonania przez posiadacza karty operacji w danym okresie rozliczeniowym, bądź

obciążenia go opłatami lub prowizjami związanymi z korzystaniem z karty jest sprzeczny z art. 24 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Bank praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

Podkreślenia wymaga również fakt, że o tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, iż *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów* (wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., sygn. akt I CKN 504/01).

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się z dostępnym wzorcem umowy i zawarli, bądź mogli zawrzeć z Bankiem umowę, do której zastosowanie ma regulamin zawierający postanowienie sprzeczne z przepisem ustawy z dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instrumentach płatniczych. W tej sytuacji bezprawne zachowanie przedsiębiorcy nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z naruszonymi uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów Banku.

Stosowanie opisanej wyżej praktyki może godzić zatem w zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Bank praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad I sentencji niniejszej decyzji

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych

zobowiązań. Ponadto, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przyjmując zobowiązanie Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Jak wykazano w niniejszej decyzji, okoliczności sprawy uprawdopodobniły, że Bank stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jednocześnie Bank zobowiązał się do zaniechania stosowania wskazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, podjęte przez Bank zobowiązanie do dokonania zmiany treści zakwestionowanego postanowienia w ten sposób, że otrzyma ono następujące brzmienie: *„Jednakże Bank może nie udostępnić Kredytobiorcy Miesięcznego wyciągu za Okres rozliczeniowy, jeżeli w tym Okresie rozliczeniowym Kredytobiorca nie skorzystał z żadnej kwoty kredytu ani nie został obciążony jakąkolwiek opłatą lub prowizją”* – uwzględnia przepis art. 24 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych. Jak już wskazano, zgodnie z art. 2 pkt 13 tej ustawy, zestawienie operacji oznacza wykaz operacji dokonanych przy użyciu elektronicznego instrumentu płatniczego w okresie rozliczeniowym, przyjętym przez wydawcę do rozliczenia z posiadaczem z tytułu dokonanych operacji oraz należnych wydawcy opłat i prowizji, udostępniany posiadaczowi po zakończeniu okresu rozliczeniowego. Literalna wykładnia przepisu art. 24 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych pozwala przyjąć – tak jak wskazał to Bank – że obowiązek udostępnienia posiadaczowi zestawienia operacji powstaje, gdy operacje kartą były dokonane i opłaty i prowizje zostały przez Bank naliczone. Obowiązek taki nie powstaje zaś, gdy posiadacz nie dokonał żadnych operacji kartą i nie został obciążony opłatami lub prowizjami.

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nałożył na Bank obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania do zaniechania stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w terminie 6 (sześciu) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji poprzez wprowadzenie zmiany brzmienia zakwestionowanego postanowienia w sposób wskazany powyżej we wzorcu umowy będącym podstawą zawierania umów z konsumentami oraz w stosunku do znajdujących się w obrocie umów zawartych z konsumentami.

Wobec spełnienia przesłanek wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie I sentencji niniejszej decyzji.**

Ad II sentencji niniejszej decyzji

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji nakładającej na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Wobec tego Prezes Urzędu nałożył na Bank obowiązek złożenia informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, zawierającej:

- 1) nowy wzorzec umowy pn. „Regulamin umów o kredyt konsumencki Sygma Banque S.A. Oddział w Polsce” oraz wzór aneksu do umów zawartych z konsumentami na podstawie dotychczasowego wzorca umowy uwzględniający zmiany eliminujące naruszenie wskazane przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
- 2) dane o liczbie konsumentów, którym doręczono aneksy wraz z dowodami potwierdzającymi doręczenie,
- 3) dane o liczbie konsumentów, którym nie doręczono aneksów oraz pisemne wyjaśnienia

przyczyn ewentualnych niedoręczeń ww. aneksów
w terminie 7 (siedmiu) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

W związku z tym Prezes Urzędu orzekł jak w punkcie II sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury*

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

adwokat Małgorzata Surdek

CMS Cameron McKenna
Dariusz Greszta Spółka Komandytowa
Warszawskie Centrum Finansowe
ul. Emilii Plater 53
00-113 Warszawa

*pełnomocnik
Sygma Banque Societe Anonyme
z siedzibą w Paryżu
prowadzący działalność w Polsce pn.
Sygma Banque Societe Anonyme
(Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce
z siedzibą w Warszawie*